

جای نماز

در نماز

Ketabton.com

دیناریں: الماعی سلیحہ عابد عثمان سعید

۱۳۹۴

تتبع، نگارش و نوشتہ از:
الحاج امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »
و داکتر صلاح الدین « سعیدی - سعید افغانی »

www.masjed.se

جا ی نماز در نماز

بسم الله الرحمن الرحيم جا ی نماز در نماز

جا ی نماز یا سجاده عبارت از قالینچه و یا فرش کوچکی است که مسلمانان آنرا در وقت نماز در پیشروی خویش می اندازند و بر روری آن نماز میخوانند . در صدر اسلام استعمال جا ی نماز برای نماز در بین مسلمانان معمول و مروج نبود، ولی بعد ها در بین مسلمانان استفاده از جا ی نماز معمول گردید.

قابل تذکر است که در کشور عزیز ما افغانستان استفاده از جا ی نماز در وقت نماز در بین تعدادی از مسلمانان ، تقریباً ضروری و مهم گردیده است و در این اواخر تحفه گرانبهای که حجاج برای زایرن خویش بعد از برگشت فریضه حج و یا عمره هدیه میدارند ، جا ی نماز و آنها هم با تصویر مکه معظمه و یا هم مسجد نبوی و یا هم مرقد رسول الله صلی الله علیه وسلم میباشد .

جلوگیری از نماز خواندن شیطان بر جا ی نماز:

همچنان در کشور ما طوری معمول است که بعد از ختم نماز گوشه جا ی نماز را لوله میکنند به دلیل اینکه ، «اگر جا ی نماز (مصلی) پیچیده و یا جمع نشود شیطان بروی آن نماز می خواند» و به اصطلاح آنان بدین عمل خویش میخواهند از نماز خواندن شیطان بالای جا ی نماز خویش جلوگیری بعمل آرند . ولی خبر ندارند که آنان در این کاری خویش اشتباه میکنند .

اول اینکه:

وظیفه شیطان ایجاد و سواس در دل نماز گزاران است تا دیگران را از عبادت باز گرداند نه اینکه خودش مصروف عبادت گردد ، کار شیطان عبادت نیست ، عبادت یعنی، بجای آوردن دستورات خداوند متعال پس وقتی که شیطان بزرگترین بغاوت کننده فرمان الهی است لذا گمان کردن به اینکه شیطان عبادت می کند کاملاً اشتباه است . قابل تذکر است که اگر قرار باشد که جا ی نماز در ختم نماز جمع و لوله گردد ، بدین منطق خواهد بود ، تا از کثیف شدن آن جلوگیری بعمل آید ، ولی اینکه از خواندن نماز شیطان بر آن جلوگیری بعمل آید ، استدلال منطقی نمی باشد .

اما حکم خواندن نماز بر جا ی نماز :

طوری که در فوق هم یاد آور شدیم ، خواندن نماز بر جا ی نماز در اصل شرعی کدام ممانعتی ندارد و در اصول جایز و روا میباشد ، زیرا در حدیثی که :
از میمونه رضی الله عنها روایت گردیده ، آمده است : «كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُصَلِّي عَلَى الْخُمْرَةِ» (بخاری (379) و مسلم (513) . یعنی : «رسول الله صلی الله علیه وسلم بر روی خُمرة (جا ی نماز که از برگ خرما ساخته شده بود) نماز میخواند» .

شیخ امام شوکانی (محمد بن علی بن محمد بن عبد الله حسن شوکانی، متولد ذی القعدة سال 1173ق در یمن صاحب تفسیر فتح القدیر در مورد این حدیث میفرماید : «حدیث

جای نماز در نماز

متذکره دلالت بر این میکند خواندن نماز بر جای نماز مانعی ندارد، فرق نمیکند پارچه از تکه باشد و یا هم پارچه باشد از برگ درخت خرما یا غیر آن، چه کوچک باشد یا بزرگ مانند حصیر و فرش، چنانچه ثابت شده پیامبر صلی الله علیه وسلم بر حصیر و فرش و گلیم نماز خوانده اند.

اما با وجود جواز نماز بر سجاده، گاهی اسبابی ایجاد می شوند که در نهایت موجب نهی نماز بر سجاده یا فرش می شوند، از جمله این اسباب:

اول:

- هرگاه جای نماز دارای تصاویر و یا هم عکس انسان یا حیوان باشد، که در آن صورت لازمست تصویر آن محو شود، زیرا داشتن عکس و تصویر در شرع مورد نهی قرار گرفته است.

دوم:

- هرگاه جای نماز دارای نقش و نگارهایی باشد که حواس نمازگزار را به خود جلب کند، و مانع خشوع و تمرکز نمازش شود، در آنحالت نماز بر روی چنین سجاده ای مکروه است.

علمای در الافتای کشور سعودی در این بابت طی فتوای میفرمایند: «مساجد خانه های خدای متعال هستند، که برای اقامه نماز و تسبیح خشیت او تعالی بنا شده اند. و رسم و نقش و نگار فرش یا دیوارهای مساجد موجب مشغول ساختن قلب و عدم خشوع نمازگزاران می شود، و لذا بسیاری از سلف آنرا ناپسند دانسته اند؛ لذا بر مسلمانان لازم است که مساجد خود را از این امور بپرهیزند، تا عبادات آنها کمال بیشتری یابد؛ و اجر و ثواب بیشتری بدست آورند، با این وجود نماز (بر روی چنین فرشهایی) صحیح است.» «فتاوی اللجنة الدائمة» (6 / 181، 182).

سوم:

- اگر به قصد تکبر یا برتر دانستن نسبت به زمین، بر سجاده نماز بخواند.

امام بخاری از ابوسعید خدری رضی الله عنه روایت کرده که گفت: «اعْتَكَفْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْعَشْرَ الْأَوْسَطَ مِنْ رَمَضَانَ فَخَرَجَ صَبِيحَةَ عِشْرِينَ فَحَطَبْنَا وَقَالَ: «إِنِّي أُرَيْتُ أَيْلَةَ الْقَدْرِ ثُمَّ أُنْسِينُهَا أَوْ نُسَيْبُهَا فَالْتَمِسُوهَا فِي الْعَشْرِ الْأَوَّخِرِ فِي الْوَتْرِ، وَإِنِّي رَأَيْتُ أَنِّي أَسْجُدُ فِي مَاءٍ وَطِينٍ فَمَنْ كَانَ اعْتَكَفَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَلْيَرْجِعْ». فَرَجَعْنَا وَمَا نَرَى فِي السَّمَاءِ قَزَعَةً فَجَاءَتْ سَحَابَةٌ فَمَطَرَتْ حَتَّى سَالَ سَفْفُ الْمَسْجِدِ وَكَانَ مِنْ جَرِيدِ النَّخْلِ وَأَقِيمَتِ الصَّلَاةُ فَرَأَيْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَسْجُدُ فِي الْمَاءِ وَالطِّينِ حَتَّى رَأَيْتُ أَثَرَ الطِّينِ فِي جِبْهَتِهِ». (بخاری: 2016)

یعنی: در دهه دوم رمضان با رسول الله صلی الله علیه وسلم به اعتکاف نشستیم. ایشان صبح روز بیستم، بیرون آمد و به ایراد سخن پرداخت و فرمود:

«شب قدر، در خواب برایم مشخص شد. ولی من آنرا فراموش کردم و یا آنرا از یادم بردند. پس آنرا در شبهای فرد دهه آخر، جستجو نمایید. و همچنین، در خواب دیدم که میان آب و گل، سجده میکنم. هرکس با من معتکف بوده است، به خانه اش برگردد».

جا ی نماز در نماز

راوی میگوید: وقتی به خانه برگشتیم، هیچ پاره ابری در آسمان ندیدیم. اما دیری نگذشت که ابری آمد و باران تندی باریدن گرفت و آب از سقف مسجد که از شاخه نخل ساخته شده بود، سرازیر شد. وقتی که نماز اقامه شد، دیدم که رسول الله صلی الله علیه وسلم میان آب و گل، سجده می کند و اثر گل را بر پیشانی (مبارکش) مشاهده نمودم. این حدیث تواضع پیامبر صلی الله علیه وسلم را بازگو می کند که ایشان بر آب و گل سجده بردند، و کسی را به مشقت نیانداخت که برایش چیزی بیاورند تا بر آن سجده برد. چهارم:

- اگر به قصد تکبر یا برتر دانستن نسبت به فرشی که عامه مردم بر آن نماز می خوانند، برای خود سجاده پهن کند.

پنجم:

- اگر گمان کند که برای نماز لازمست حتما سجاده ای باشد تا بر آن نماز بخواند، چه در خانه باشد یا در مسجد و یا هم بیرون مسجد، و لذا نمازش را جز بر سجاده نمی خواند، حتی بسیاری از مردم بر فرش خانه خود نماز نمی خوانند تا آنکه سجاده ای پهن کنند. ششم:

- اینکه امام مسجد، بدون وجود ضرورت برای خود سجاده ای تخصیص دهد درحالیکه سایر نمازگزاران بر فرش نماز بگذارند، این کار شایسته ای برای امام نیست، زیرا ممکن است احساس خودبزرگ بینی و ترفیع در قلبش ایجاد کند.

حکم جا ی نمازهای مزین با عکس کعبه و یا مسجد نبوی :

طوریکه در فوق تذکر دادیم اساساً خواندن نماز بدون جا ی نماز بهتر است در صورتیکه محل نماز طاهر باشد، ولی خواندان نماز بر جانماز در شرع اسلامی کدام ممانعتی ندارد.

ولی آنچه از جا نماز که در آن تصاویر کعبه یا مسجدالنبی و یا هم تصاویر امکان دیگر مقدسه نقاشی شده باشد، تا زمانیکه حواس نمازگزار را مختل نسازد و خشوع و خضوع نماز گزار را از بین نبرد، نماز خواندان بر همچومو جای نماز ها از دید شرع جواز دارد.

اگرچه عده ای از علماء خواندان نماز بر آن را مکروه میدانند و استدلال مینمایند که موجودیت نقوش و تصاویر بر روی سجاده موجب کاهش خشوع و توجه نماز گزار میگردد و حواس وی را پرت می کند.

ولی در این مورد همه ای علماء متفق القول اند که نماز گزار باید سعی کند تا نمازش را در محیطی آرام و پاک و بدون اسبابی باشد که مانع خشوع و تمرکز حواس وی می شوند.

برخی از مسلمانان بخاطر احتیاط و احترام بخاطر اینکه خانه کعبه زیر پا نشود نماز خواندان بر همچو جای نماز را مکروه می شمارند.

در جواب باید گفت که نشستن و زیر پا کردن تصویر کعبه و آنهم تصاویر منقوش شده در سجاده کدام ممانعتی شرعی نداشته، حتی بالا شدن به سطح کعبه در شرع اسلام جواز

جای نماز در نماز

دارد، چه رسد به تصور منقوش شده آن در جای نماز.

خواننده محترم!

حضرت بلال بعد از فتح کعبه به امر و هدایت پیامبر صلی الله علیه وسلم بالای بام کعبه بالاشده و آذان داد. (الرحیق المختوم صفحه 405 و اخبار مکه: 1-274 للازرقی و اخبار مکه فی قدیم الدهر و حدیث للفاکھی: 5-221)

هکذا در حدیثی دیگری آمده است که عبد الله بن زبیر زمانیکه کار ساختمانی کعبه را کنترل میگرد بر سر پام کعبه به معیتی تعداد از مسلمانان ایستاده بود. (اخبار مکه للازرقی 1-205)

همچنان همین حالا همه ساله در وقت ایام حج موظفین حج و اوقاف کشور عربستان سعودی بر سر پام کعبه بالا میروند و در نو ساختن و تبدیلی پوش کعبه اقدام مینمایند. یادداشت:

خُمره تقریباً یک شکل از جای نماز کوچک است که از برگ خرما بافته و ساخته میشود و نمازگزار بر روی آن سجده می گذارد، و با قرار دادن آن، روی خود را از گرما و سرمای زمین دور نگه می دارد.

در کشور ما بشکل جای نماز بوریایی معمول میباشد، که اکثراً در مناطق شرقی کشور بخصوص (ولایات: ننگرهار جلال آباد، لغمان، کنر و مناطق شینوار) به کثرت یافت میشود.

فهرست مطالب:

- مقدمه

- جلوگیری از نماز خواندن شیطان بر جای نماز

- حکم سجاده (جای نماز) مزین با عکس کعبه و یا مسجد نبوی

جای نماز در نماز

تتبع، نگارش و نوشته از:

الحاج امین الدین « سعیدی - سعید افغانی »

وداکتر صلاح الدین « سعیدی - سعید افغانی »

ادرس ارتباطی:

saidafghani@hotmail.com

strategicstudies@yahoo.com

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**